

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/340/2021
Identifikačné číslo spisu:	6115202003
Dátum vydania rozhodnutia:	03.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6115202003.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Stredoslovenská distribučná, a.s., Žilina, Pri Rajčianke 2927/8, IČO: 36 442 151, proti žalovanému U. P. U., narodenému XX. L. XXXX, V. V., U. XX, o uloženie povinnosti umožniť vstup na pozemok, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 17C/49/2015, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2019 sp. zn. 12Co/138/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica uznesením zo dňa 19. februára 2018 č. k. 17C/49/2015-134 zastavil konanie a rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava, IČO: 00 686 832 (prvý výrok). Žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania (druhý výrok). Z dôvodov uznesenia vyplýva, že predmetom konania bolo uloženie povinnosti žalovanému umožniť vstup na pozemok C-KN parc. č. 3681/116 - zastavané plochy a nádvorja o výmere 21 m², ktorý sa nachádza v kat. území E., obec V. V., okres V. V. a je vedený Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX, za účelom zriadenia elektroenergetického zariadenia distribučnej sústavy v rozsahu povolenej činnosti v zmysle stavebného povolenia č.: OVZ-SÚ 137432-26559/2013-Har, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27. decembra 2013. Okresný súd z tohto rozhodnutia, vydaného Mestom Banská Bystrica dňa 21. novembra 2013 zistil, že žalobkyni bolo vydané povolenie pre stavbu podzemných NN rozvodov v Banskej Bystrici - nová územná lokalita Vlčia jama v kat. úz. E. na pozemkoch C-KN parc. č. 3681/116, 3681/362 a 3686/1. Žalovaný sa bránil tým, že na jeho pozemku má byť vybudované elektroenergetické zariadenie (trafostanica), ktorú by využívalo 22 predpokladaných rodinných domov. Súkromný záujem stavebníka a vlastníkov pozemkov stavebnej akcie IBV - Vlčia jama - inžinierske siete nemôže byť nadradený ochrane zdravia jeho, jeho rodiny a najbližších vlastníkov susediacich parciel, pretože v súčasnosti môže spôsobiť elektrický smog z tejto trafostanice vážne ohrozenie života a zdravia. Bez posúdenia dopadu umiestnenia, resp. rozšírenia doteraz zriadenej

trafostanice na zdravie a bezpečnosť osôb bývajúcich v danej lokalite nie je možné zriadenie, resp. rozšírenie trafostanice povoliť.

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením článku 1, § 9 a § 10 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) aj ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a), f), ods. 8, prvá veta ods. 11, § 88 ods. 2 písm. f), g) a § 92 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“). Konštatoval, že práva a povinnosti držiteľa povolenia, aj oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam upravuje § 11 zákona o energetike. Uviedol, že ide o zákonné vecné bremená, ktoré sú inštitútmi svojho druhu dané vo verejnom záujme a patria do sféry verejného práva. Ich podstata spočíva vo verejnoprávnom obmedzení vlastníckeho práva alebo vo vymedzení obsahu vlastníckeho práva verejnoprávnym predpisom. Zriadenie elektroenergetického zariadenia prenosovej a distribučnej sústavy nie je inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenie, vyplývajúce z § 11 ods. 1 písm. f) zákona o energetike, keďže žalovaný argumentoval ohrozením života a zdravia jeho rodiny aj vlastníkov vedľajších parciel. Domy v danej oblasti toho času využívajú elektrickú energiu s prívodom z trafostanice umiestnenej na pozemku žalovaného, ktorý poukázal na väčšie ohrozenie bezpečnosti, života a zdravia ľudí žijúcich v danej lokalite v dôsledku povolenia, ktoré obdržala žalobkyňa na vybudovanie NN rozvodov pre zabezpečenie dodávky elektrickej energie pre plánované novostavby ďalších 20 rodinných domov. Podľa okresného súdu ide o rozhodnutie o uplatnení opatrení v zmysle § 88 ods. 2 písm. g), bod 2 zákona o energetike, ak ide o ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky a siete. V tejto oblasti je zo zákona rozhodovanie zverené správnomu orgánu, v danom prípade Ministerstvu hospodárstva SR, ktoré vykonáva štátnu správu v oblasti energetiky. Tento správny orgán okrem iného rozhoduje o uplatnení opatrení, ak ide o ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a siete, na ktorú žalovaný odkazuje, ktorej bezpečnosti a spoľahlivosti sa domáha a ktorá môže mať vplyv na život a zdravie ľudí žijúcich v danej lokalite. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je splnená procesná podmienka konania, ktorou je právomoc súdu na prejednanie sporu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne uznesením z 31. októbra 2019 sp. zn. 12Co/138/2018 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia viedol, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že ide o zákonné vecné bremeno, ktoré je inštitútom svojho druhu daným vo verejnom záujme a patrí do sféry verejného práva, pretože ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva. Všeobecný hospodársky záujem v energetike definuje zák. č. 251/2012 Z. z. o energetike v § 24 ods. 1 písm. a) aj ako zabezpečenie najmä bezpečnosti sústavy alebo siete vrátane zabezpečenia pravidelnosti kvality a ceny dodávok elektriny. Podľa § 88 ods. 2 písm. f) tejto právnej úpravy určuje povinnosti a rozhoduje o uplatnení povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme podľa § 24 práve ministerstvo, ktoré zároveň podľa § 88 ods. 2 písm. g) rozhoduje o uplatnení opatrení, ak ide o ohrozenie celistvosti a integrity sústavy siete a ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a siete, právomoc súdu na prejednanie sporu nie je daná. Podporne odvolací súd poukázal na rozhodnutia NS SR sp. zn. 10Rks/10/2008 z 12. februára 2009 (kde najvyšší súd v spore vedenom fyzickou osobou proti držiteľovi povolenia vyslovil, že konanie o vypratanie nehnuteľnosti preložkou elektroenergetického rozvodného zariadenia patrí v zmysle zákona o energetike do právomoci Ministerstva hospodárstva SR), alebo na rozhodnutie sp. zn. 1Rks/6/2009 zo dňa 26. februára 2009 (ktorým najvyšší súd rozhodol, že spor o odstránenie stavby energetického diela medzi navrhovateľom - fyzickou osobou a odporcom - právnickou osobou s poukazom na zákon o energetike patrí do právomoci Ministerstva hospodárstva SR aj s odkazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/190/2004 z 31. mája 2005 publikované ako R 5/2006).

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu v celom rozsahu podala žalobkyňa dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Uviedla, že v danom prípade sa merito veci týka právnej otázky, ktorý orgán má vo veci právomoc rozhodnúť, pričom táto skutočnosť nevylučuje prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 vo väzbe na ust. § 421 ods. 2 CSP, nakoľko nespadá pod taxatívny výpočet vylúčenia prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 357 písm. a) až n) CSP. Mala za to, že aj keď súčasťou výroku uznesenia prvostupňového súdu o postúpení veci Ministerstvu hospodárstva SR je aj rozhodnutie o zastavení konania, na prípustnosti tohto dovolania v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nič nemení. Namietala, že sudy sa odklonili od ustáleného názoru Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn.

5Rks/2/2012, z ktorého vyplýva, že podľa v rozhodnom čase platného zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike uvedený zákon nedefinoval oprávnenia Ministerstva hospodárstva SR, pokiaľ ide o rozhodovanie o umožnení vstupu na cudzie pozemky a do objektov a zariadení v súvislosti s prevádzkou, opravami a údržbou rozvodných zariadení. Najvyšší súd SR síce uviedol, že nejaké kompetencie Ministerstva hospodárstva SR boli zavedené ďalšou právnou úpravou - zákonom o energetike č. 656/2004 Z. z. a zákonom o energetike č. 251/2012 Z. z., dovolateľka však uviedla, že ani tieto ďalšie zákony o energetike nijakým spôsobom nedefinovali vo svojich ustanoveniach oprávnenia Ministerstva hospodárstva SR, pokiaľ ide o rozhodovanie o umožnení vstupu na cudzie pozemky a do objektov a zariadení v súvislosti s prevádzkou, opravami a údržbou rozvodných zariadení.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Podľa § 421 ods. 2 CSP (ale) dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

9. V preskúmvanej veci je predmetom konania žaloba o uloženie povinnosti žalovanému umožniť vstup na pozemok za účelom zriadenia elektroenergetického zariadenia distribučnej sústavy v rozsahu povolenej činnosti v zmysle stavebného povolenia právoplatného dňa 27. decembra 2013 vydaného Mestom Banská Bystrica pod č. OVZ-SÚ 137432-26559/2013-Har pre stavbu podzemných NN rozvodov v Banskej Bystrici, v katastrálnom území E., okrem iného aj na KNC parc. č. 3681/116 vo vlastníctve žalovaného. Súd v základnom konaní v zmysle § 9 CSP z dôvodu nedostatku právomoci konanie zastavili a vydali tak nemeritorne rozhodnutie podľa § 357 písm. a) CSP, voči ktorému dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné. Uznesenie o postúpení veci Ministerstvu hospodárstva SR ako orgánu príslušnému vo veci konať a rozhodnúť je obligatórnou povinnosťou súdu (§ 10 CSP), pretože súd musí vždy indikovať orgán, ktorému vec do právomoci patrí (výnimkou je právomoc cudzozemského orgánu), preto na závere o neprípustnosti dovolania nič nemení.

10. Dovolací súd posudzujúc podané dovolanie žalobkyne v zmysle § 124 CSP podľa jeho obsahu, dospel k záveru, že je potrebné sa ním zaoberať aj v zmysle § 420 písm. a) CSP, aj s prihliadnutím na § 161 CSP v spojení s § 438 CSP.

11. Dovolací súd sa v ďalšom sústredil na skúmanie splnenia procesných podmienok, ktoré mu vyplýva z ustanovenia § 161 C.s.p. a dospel k záveru, že daná vec nepatrí do právomoci súdov.

11.1. Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu (v tomto prípade súdu) riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3 a 4. Ustanovenie § 3 C.s.p. určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú

charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 C.s.p. súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon - čo vyplýva z § 4 C.s.p. Právomoc súdu je základnou procesnou podmienkou, ktorej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania a na každej inštancii (§ 161 ods. 1 C.s.p.). Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania (§ 161 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 9 resp. § 10 ods. 1 C.s.p.). Posudzovanie právomoci súdu na rozhodovanie o uplatnenom právnom vzťahu závisí od obsahu (materiálno-právneho aspektu) daného právneho vzťahu, a nie od okolností, či právny predpis upravujúci tento vzťah je z legislatívneho hľadiska súčasťou toho-ktorého súkromnoprávneho odvetvia práva (formálny aspekt).

12. Dovolací súd poukazuje na judikatúru (1Cdo/190/2004, 7Cdo/218/2018), ktorá je konštantná v názore, „že ak zákon o energetike (účinný v rozhodnom čase) oprávňuje správny orgán v konaní, vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, aby konal vo veciach upravených v tomto zákone (pokiaľ zákon výslovne neustanovuje inak), potom správny orgán koná a rozhoduje aj o ďalších právnych inštitútoch viažucich sa k výstavbe a prevádzkovaní elektrického vedenia - vecné bremeno, ochranné pásmo, či prekládka elektrického vedenia nie sú inštitútmi súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia resp. o inštitúty verejného práva, ktoré v zásade vychádzajú z verejnoprávneho predpisu - zákona o energetike a nie z Občianskeho zákonníka. Uvedený záver je aj súladný so záverom vysloveným v rozhodnutí sp. zn. 5Rks/2/2012. Predmet konania bol obdobný ako v danej veci, právomoc súdu bola daná na jej prejednanie a rozhodnutie, pretože konanie vo veci začalo za účinnosti zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike. Aj v tomto rozhodnutí najvyšší súd výslovne uviedol, že od 1. januára 2005, kedy nadobudol účinnosť nový zákon o energetike (656/2004 Z. z.), boli zakotvené už kompetencie ministerstva hospodárstva v týchto veciach. Rovnaké kompetencie zakotvuje aj zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ako to správne konštatoval odvolací súd.

13. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevyvolalo procesný účinok umožňujúci dovolaciemu súdu, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého uznesenia. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

14. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu žiadne trovy nevznikli.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.